

Door Weer en Wind

natuurpunt regio roeselare

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE
3/5959
P608472

Duinenfietstocht
Walcheren

Zwaluwenfietstocht
Staden

Natuurwandeling
Vierkaven

Daguitstap
Antwerpse heide

Alles voor uw tuin

Bij Vanraes vindt u echt alles voor de tuin! In onze ruime toonzalen kan u kiezen uit méér dan 5.000 artikelen en 30 merken.

VANRAES
 alles voor tuin en tuinbouw
www.vanraes.be

Diksmuidsesteenweg 394, 8800 Roeselare - T 051 22 20 15

Biovita Roeselare
 Meensesteenweg 51
www.biovita-shop.be

Biovita Brugge St.Andries
 Torhoutsesteenweg 179

Biovita Brugge St.Kruis
 Maalsesteenweg 299

Tuinsappen
Lombarts Calville
 De geperste zaligheid

Sap van eigen fruit

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
 Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (leper)
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Algemene bouwonderneming
Erik Debal BVBA

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - 8800 Roeselare
 tel. 051 20 83 41
info@debalerik.be - www.debalerik.be

NIEUWBOUW
VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHTHE WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES

Waarmee zijn ze bezig in Vlaanderen?

Wat al enkele maanden geleden werd voorgesteld door BOS+ (www.bosplus.be) tijdens de AV van de West-Vlaamse Milieu-federatie (WMF) staat nu in de krant. De beplanting op de rotondes, het groen langs de op- en afritten en langs de autowegen, grote villatuinen, maïsvelden en serres ... het zijn allemaal bossen, althans als je minister Schauvliege en haar kabinet mag (kan) geloven.

Bos+ stelt dat er in Vlaanderen meer bos verdwijnt dan er bij komt ... Negen op de tien aanvragen om bos te kappen krijgen groen licht: het kappen van 6 ha historisch Ferrarisbos voor de uitbreiding van de transportfirma Essers ligt nog vers in het geheugen! Het boscompensatiefonds is jaren onberoerd gebleven en de stadsbossen raken moeilijk van de grond.

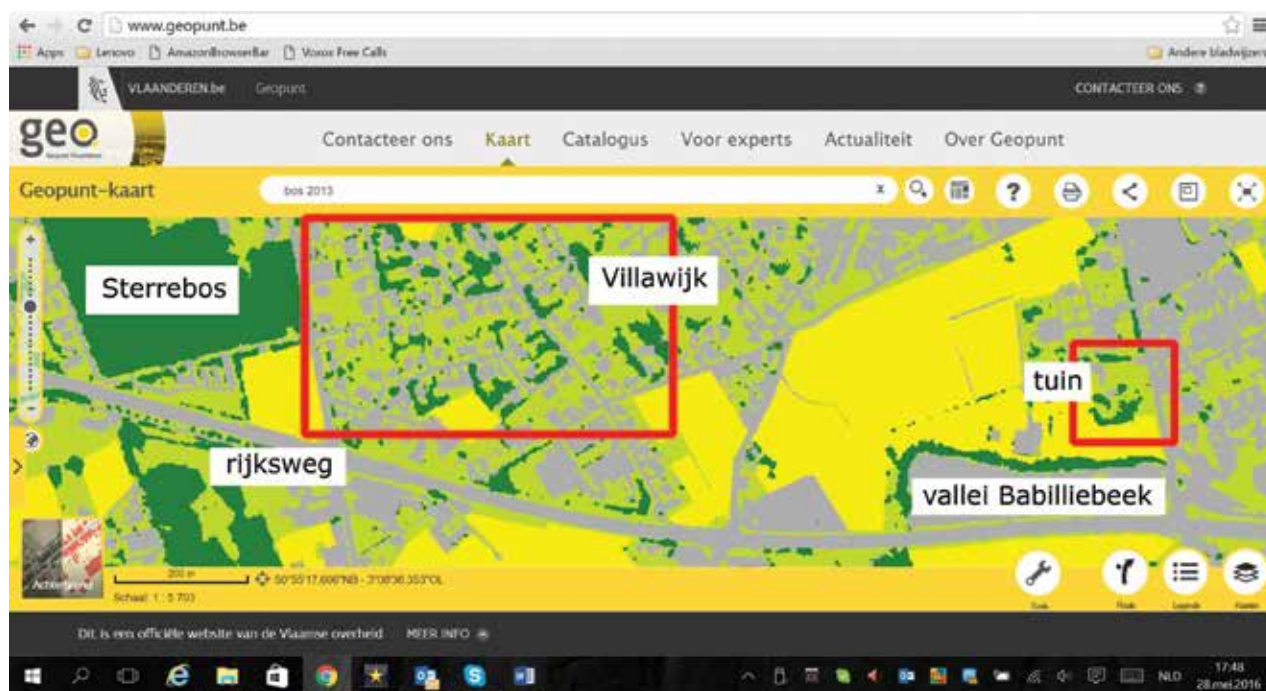
Joke Schauvliege springt dus behoorlijk 'creatief' om met het begrip bos. De combinatie van een vage definitie van wat een bos is, nl. "grondoppervlakten waarvan de bomen en de houtachtige struikvegetaties het belangrijkste bestanddeel uitmaken, waartoe een eigen fauna en flora behoren en die één of meer functies vervullen" en het toepassen sedert 2013 van een nieuwe methode met luchtfoto's en daaraan gekoppeld het computerprogramma dat de 'bossen' intekent op de Vlaamse kaart leiden tot deze lachwekkende toestanden. Zo telt Vlaanderen sinds 2013 plots 1000den m2 bos extra!

Dus ook eens toetsen voor Rumbeke tussen het Sterrebos en de Oekensestraat? De printscreen toont het gesjoemel overduidelijk! Het Sterrebos is natuurlijk als bos aangegeven, maar wat met het vele 'bos' in de villawijk ten oosten ervan? En blijkbaar draagt ook onze familie een steentje bij om de Vlaamse boscijfers rooskleuriger te maken ('tuin'). Dit is te gek voor woorden of nog beter: boerenbedrog!

Volgens de woordvoerder van de minister 'is het een semantische discussie en kunnen we niet ontkennen dat er geen bomen staan.' ... maar 'bomen' zijn geen 'bos', nl. een complex ecosysteem dat eeuwen nodig heeft om te worden wat we kunnen ontdekken in NP- of ANB-bosreservaten! Nu, de woordvoerder van de minister geeft ook toe dat er 'tekortkomingen' zijn ... en één iets is duidelijk: ofwel beschikt het kabinet over een resem onbenullen van wetenschappelijke medewerkers, wat ik overigens sterk betwijfel, ofwel is het een politieke oppoetsbeurt om Vlaanderen als een van de minst-dicht beboste regio's in Europa en de wereld een groener imago te geven.

Helaas Joke en Vlaamse regering, deze ballon gaat niet op en ... denk ook nog eens goed na over een Vlaamse slagzin bij de aanzet van de nieuwe Vlaamse regering: 'wat we zelf doen, doen we beter' (sic).

Peter

Inhoud

Waarmee zijn ze bezig in Vlaanderen?..... pag. 3

Aankondigingen:

Word natuurgids in jouw streek..... pag. 4

Lidmaatschap NP 2016 pag. 4

Nacht van het zoogdier pag. 5

1000-soortendag op De Blankaart..... pag. 6

Zomerwerkdag in de Kleiputten pag. 6

Het grote vlinderweekend pag. 7

Zwaluwenfietsstocht pag. 7

Fietsen en wandelen in de duinen van Walcheren ... pag. 8

Wandelen in de heide pag. 8

Natuurflitsen

Een pad in de korf? pag. 9

(Gier)zwaluwen in Mandelstreke..... pag. 9

Voorbij activiteiten

Steenuilenhappening pag. 10

Vroegmorgenwandeling te Staden pag. 11

Activiteitenkalenders

15 jaar Natuurland..... pag. 12

Close-up:

Zilverdool - Potentilla anserina..... pag. 15

Natuursprokkels

De blauwvoet (deel 4)..... pag. 16

De dunne grens tussen mens en dier pag. 19

Mandelstreke educatie: 't Elsenhof..... pag. 20

Colofon pag. 22

Word natuurgids in jouw streek!

Wil je graag groepen begeleiden in een natuurgebied in je buurt? Zoek je naar een combinatie van inhoudelijke kennis, natuurbeleving en engagement? Dan ben je bij Natuurpunt CVN aan het juiste adres voor de cursus Natuurgids. De cursus biedt je heel wat inhoudelijke achtergrond dankzij een brede waaier aan thematische lessen; van dieren en planten tot landschappen, ecologie en natuurbeheer. Tijdens de methodieklessen leer je hoe je een boeiende wandeling uitstippelt en hoe je groepen vol enthousiasme in de natuur gids. Daarnaast ga je regelmatig op excursie met ervaren gidsen.

Je bezoekt verschillende natuurgebieden in de omgeving zoals het Sterrebos en de Kleiputten. Op die manier breng je je opgedane kennis direct in de praktijk.

Praktisch: de theorielessen vinden plaats op donderdagavond van 19u tot 22u en excursies op zaterdagvoormiddag van 9u tot 12u. Tijdens de schoolvakanties zijn er geen lessen. De eerste bijeenkomst is op 2 februari 2017 en de afronding is op 16 december 2017. Het inschrijfgeld bedraagt € 240,-. Ben je lid van Natuurpunt, dan krijg je korting en betaal je € 216. Ben je 25 jaar of jonger bij aanvang van de cursus, dan betaal je € 180,-.

Deze cursus wordt georganiseerd in samenwerking met Natuurpunt Mandelstreek, Stads-landschap 't West-Vlaamse Hart en Natuurpunt Houtland en Natuurpunt de Buizerd.

Inschrijven kan je op de site van Natuurpunt via de link: <https://www.natuurpunt.be/pagina/natuurgids>

Onze natuur rekt op jullie of waarom het belangrijk is je lidmaatschap ook voor 2016 te verlengen...

- Met ongeveer 100000 leden is Natuurpunt in Vlaanderen de belangrijkste bondgenoot voor meer en betere natuur, waarbij we samen meer dan 20000 ha beheren.
- Natuurpunt brengt je dichterbij onze natuur tijdens verrassende uitstappen, fietstochten, reizen en boeiende infoavonden met de lokale afdeling Mandelstreek en zijn kernen. Zo leer je planten en dieren spelenderwijs beter kennen
- Voor je lidmaatschap ontvang je de driemaandelijks tijdschriften Natuur.blad en ons afdelingsblad Door Weer en Wind. Ze staan boordevol natuurnieuws, weetjes en blijf je meteen op de hoogte van onze activiteiten.
- Met gemotiveerde medestanders kan je je eigen steentje bijdragen en je energie botvieren op doedagen in onze natuurgebieden.
- Heb je als lid met jullie gezin een waaier aan voordelen door gratis deelname aan geleide wandelingen en kortingen in onze natuur.winkel en onze partners. Ontdek het groeiend aanbod op www.natuurpunt.be/korting
- En nog zoveel meer, waaronder echte natuurbeleving samen met een boeiend gezelschap. Twijfel niet langer, die centen zijn zeer goed besteed!

Een gezinslidmaatschap bedraagt € 27 en kan je kwijt op BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt vzw, met vermelding lidmaatschap 2016.

PROGRAMMA

20u00: Welkomstwoord door Mevrouw Ann Cloet, schepen van de stad Moeskroen

20u15: Zoogdieren op de taalgrens (Cellule Environnement en Zoogdierenwerkgroep)

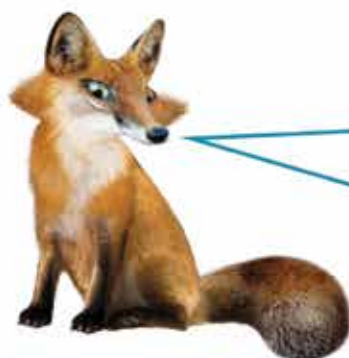
20u30: Film: Vleermuizen in de schijnwerpers (Plecotus)

21u00: Speuren naar zoogdieren: vleermuiswandeling en controle van de live-traps

22u00: Film: vleermuiskolonies in de abdij van Orval (Natuurpunt)

23u00: Speuren naar zoogdieren: vleermuiswandeling en controle van de live-traps

DOORLOPEND: bar met streekbier, infostands en kinderanimatie!

*Ben jij een echte speurneus en
gebeten door zoogdieren?
Kom dan naar de Nacht van het
Zoogdier en speur met ons mee!*

GRATIS!

EXPO • FILM • SPEURTOCHTEN • KINDERANIMATIE • BAR

Site KORAMIC • Gentsesteeweg 213 • 7700 Moeskroen
(Coördinaten: 50.762512 3.213734)

1000-soortendag op De Blankaart - 25/26 juni 2016

De Blankaart is bij iedereen gekend als hét vogelparadijs in het hartje van de Westhoek. Niettemin is er nog veel meer unieke biodiversiteit aanwezig die doorgaans wat op de achtergrond wordt vermeld en haast permanent overstemd wordt door het vogelgedruis.

Om de rijke diversiteit aan loopkevers, nachtvlinders, planten, mossen, korstmossen, zoogdieren, paddenstoelen, ... in het gebied ook eens te belichten, organiseert NP IJzervallei, in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen, de natuurstudie-werkgroepen van De Bron en een aantal andere natuurstudiegroepen een 1000-soortenweekend in het laatste weekend van juni. Het concept is eenvoudig: op 2 dagen tijd krijgen een hoop experts en liefhebbers van bepaalde soortengroepen de kans om het gebied binnensbuiten te keren voor een grondige inventarisatie van hun favoriete onderdeel van de fauna en flora. Doorgaans laat de natuur van de Blankaart zich beleven vanuit kijkhutten of bewegwijzerde paadjes, dit weekend kan er uitzonderlijk ook eens op anders ontoegankelijke plekken gespeurd worden.

Of er nu al dan niet 1000 soorten worden gezien is hierbij eigenlijk van minder belang (we hopen er natuurlijk stiekem op). Het gaat er vooral om de unieke biodiversiteit van de Blankaart eens in de schijnwerpers te zetten en diverse werkgroepen en experts de kans te bieden de Blankaart op een andere manier te leren kennen. En er een gezellige en leerrijke dag/nacht van te maken uiteraard.

Ben jij een hooiwagenfreak of kick je op pissenbedden? Ga je regelmatig met je kameraden en/of kameradinnen op stap op zoek naar paddenstoelen of springstaartjes? Wil je eens wat bijleren hoe je zoogdieren of slakken moet inventariseren? Dan is dit event zeker iets voor jou! Geef je naam door aan het Natuurpunt-secretariaat op de Blankaart en laat weten wat je graag zou komen inventariseren, welke biotopen je wel eens onder de loep zou willen nemen of met welke natuurstudiegroep je eens mee op pad wil. Wil je wel ergens bij aansluiten maar weet je niet goed bij wie, dan kun je via dezelfde weg een overzicht krijgen van alle inventarisatieteams die al hebben toegezegd.

Eens ingeschreven, dan hoef je enkel nog je excursiebrief in orde te brengen en je mentaal voor te bereiden op dé biodiversiteitstopper van 2016. De organisatie laaft namelijk de dorstigen en spijst de hongerigen. Wie dat wenst kan 's avonds zelfs aansluiten op de barbecue van De Bron en vervolgens de nacht induiken met nachtvlinder- en vleermuizeninventarisatie.

Wie? Natuurpunt IJzervallei/De Bron ism. De Provincie West-Vlaanderen

Afspraakplaats: Provinciaal Bezoekerscentrum De Blankaart - Iepersteenweg 56, 8600 Diksmuide

Contact: Yvan Cauwenberg, Floris Verhaeghe, Jelle Quartier - 051-54 52 44 - deblankaart@natuurpunt.be

Zomerwerkdag in de Kleiputten op zaterdag 13 augustus

Een hele dag je uit je luie vakantiestoel hijsen om een ganse dag te komen uitzweten in ons reservaat: je zou voor minder deze bladzijde omslaan.

Ben je toch benieuwd of voel je het als je heilige plicht? Dan zal het zeker niet aan fysieke uitdagingen ontbreken. Jong en oud vinden er in het meest natuurlijke plekje van Mandelstreek een waaier aan klussen en klusjes. Hoofdmoot blijft het afvoeren van strooisel, gemaaid riet en snoeihout. Daarnaast een aantal lichtere werkjes als nestkastennazicht, stapel-toezicht en assistentie bij de catering.

Wie handig kan omspringen met snoeimateriaal of bosmaaiers: welkom om die toestellen te lijf te gaan! Voor het eerst werken we met nieuwe en zuinige bosmaaiers, bovendien ook stiller, die we nu volledig in eigen beheer hebben. Gedaan dat gesukkel met machines die niet steeds passend waren voor dit soort beheerwerk. Idem voor heel wat extra aangekocht veiligheidsmateriaal.

Wat blijft is de prima catering zowel 's middags als bij het afsluiten van het werk rond 16u. Iedereen kan bij een hartelijk slok gezellig meegenieten van de braadlucht door de bomen en wat dit op je bord aan welverdiend lekkers mag brengen.

Praktisch:

- We starten rond 9u, via de parking aan de Babilliestraat vind je ons aan de ingang van het reservaat. Met werken gaan we door tot 16u
- Werkkledij en stevige schoenen zijn voldoende. Zoals steeds zorgen wij voor handschoenen, werkgerief, natjes en droogjes.
- Voor wie dat in huis heeft: een klapstoeltje voor achteraf is handig.
- Geef ons liefst voor donderdag 11 augustus een seintje: we kunnen de catering hierop tijdig afstemmen.
- natuur.mandelstreek@gmail.com of 051225852

Tot daar en dan!

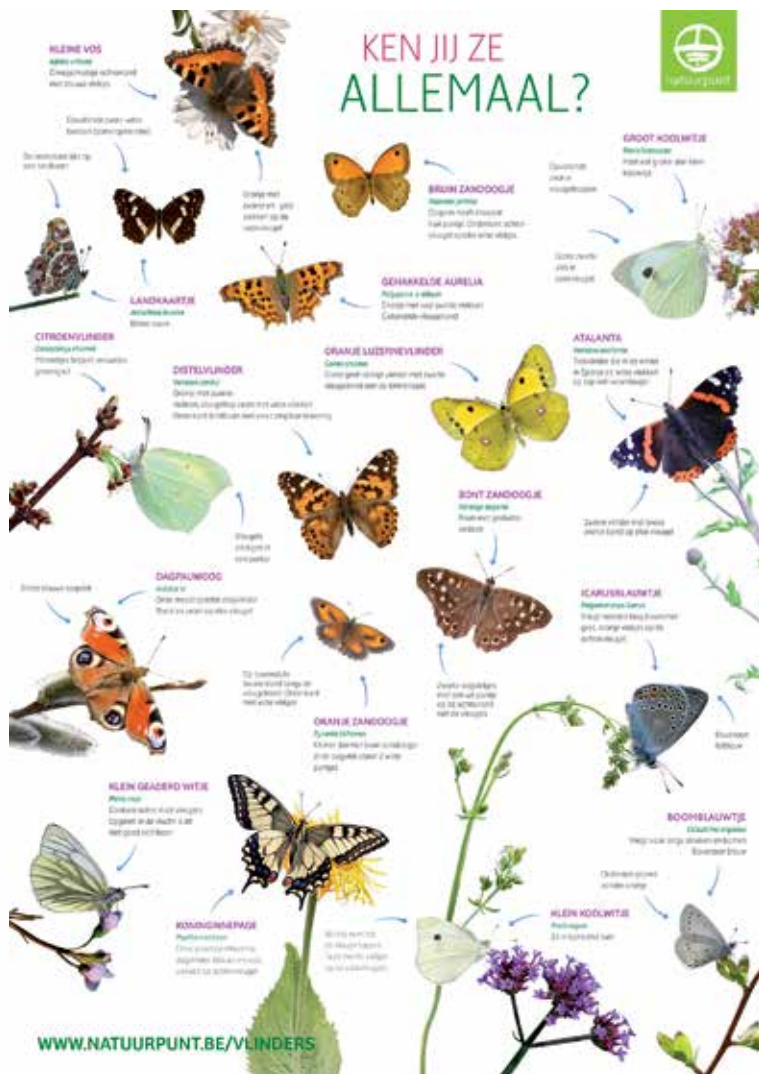
conservators Dirk en Piet

6&7
AUGUSTUS
2016Het Grote
Vlinderweekend

VAN NATUURPUNT

Tel de vlinders in je tuin

www.vlinderweekend.be

WWW.NATUURPUNT.BE/VLINDERS

Zwaluwenfietstocht - 26 juni

Op zondag 26 juni organiseert NP Groot-Staden samen met SLS een zwaluwenfietstocht. Start is om 14h00 aan de kerk van de Vijfwegen te Staden.

We fietsen een 15-tal km met enkele stopplaatsen. We stoppen bij een huiszwaluwenkolonie. We brengen een bezoek aan een hoeve met boerenzwaluwen. We bezoeken een project met kunstnesten voor huiszwaluw en ondertussen kijken we uit naar gierzwaluwen.

We eindigen aan het station van Westrozebeke waar de mogelijkheid is om iets te consumeren en nog wat na te praten.

Inschrijven via westvlaamsehart@westvlaanderen.be
of 051/275550

Fietsen en wandelen in de duinen van Walcheren Zondag 19 juni

In de voorbije jaren bezochten we mooie duinen in Noord-Frankrijk en langs onze eigen kust. Dit jaar duiken we even onder de Westerschelde naar de duinen in Walcheren (Zeeland). We maken er een fiets- en wandeldag van!

De interactieve wandel- en fietskaart van Zeeland vind je op volgende sites:

- Wandelkaart: <https://www.vvvzeeland.nl/nl/eilanden/walcheren/routes>

- Fietskaart: <https://www.vvvzeeland.nl/nl/eilanden/walcheren/routes>

We bezoeken zeker 'Oranjezon' dat aan de noordwestkust van Walcheren ligt. Het gebied (400 ha) is onderdeel van het natuurmonument "de Manteling van Walcheren" en wordt beheerd door Het Zeeuwse Landschap. Oranjezon is lang in gebruik geweest als waterwingebied: water van elders werd de duinen ingebracht, om door het zand gefilterd te worden. Via waterwinkanalen werd het gezuiverde water weer afgevoerd. Door het vele zoete water zijn de duinen verruigd: er kwamen soorten als duinriet en Amerikaanse vogelkers. De duinen, met hun dichte struiken, duingraslanden, water en bossen, vormen een zeer gunstig leefgebied voor een rijke flora en fauna. Een bijzonder punt is dat er in Oranjezon naast reeën ook een flinke populatie damherten leeft. Begrazing, onder andere met Konikpaarden, helpt om de verruiging tegen te gaan: knabbelen en grazend zorgen de dieren voor een gevarieerde plantengroei.

(<https://www.vvvzeeland.nl/nl/vakantie/wandelroutes/22662/oranjezonroutes/walcheren/zeeland#description> en

[http://www.hetzeeuwselandschap.nl/natuurgebieden?regio\[19\]=19&datum=2016-05-28](http://www.hetzeeuwselandschap.nl/natuurgebieden?regio[19]=19&datum=2016-05-28)).

Een gratis brochure van Oranjezon kan je gratis downloaden op volgende website:

<http://www.hetzeeuwselandschap.nl/sites/default/files/uploads/brochureOranjezon.pdf>

Afspraken:

- Zondag 19 juni (raadpleeg voor meer informatie de excursiekalender)

- We vragen voor de organisatie van het fietstransport dat je belt of mailt naar Peter Hantson tegen ten laatste 14 juni (051 203063) of voorzitter@natuurpuntmandelstreke.be of peter.hantson@skynet.be. Je vermeldt het aantal personen en hun naam (= aantal fietsen), of je beschikt over een eigen fietsdrager ...) voor op de auto én je eigen telefoonnummer en/of mailadres waarop we de laatste afspraken omtrent het fietstransport kunnen melden.

- Je neemt ook verrekijker, reparatiemateriaal voor de fiets, ... en ook picknick mee.

Peter

Wandelen in de heide - Zondag 4 september

We bezoeken twee natuurgebieden: het Marum te Wuustwezel en de Kalmthoutse Heide

Het Marum (± 315 ha – Wuustwezel) is het meest noordelijke deel van het Groot Schietveld en ligt links van de Kampweg richting Brecht en is al militair domein sinds de jaren 1890. Het gebied was tot voor kort een veiligheidszone bij schietoefeningen tot 7000 meter en dus niet toegankelijk voor het publiek. In het huidige militaire gebruik is deze veiligheidszone niet langer noodzakelijk. Het Marum kan dus als veilige wandelzone worden opengesteld, ook op momenten dat er in de rest van het Groot Schietveld wel militaire activiteiten plaatsvinden. Door het decennialange militaire gebruik is het historische beekdal-landschap in het Marum grotendeels bewaard gebleven, en kunnen er sporen worden teruggevonden van het landgebruik van de vroege middeleeuwen tot op heden. Een deel van de Weerijbeek werd opnieuw meanderend gemaakt. Ook de natuur heeft hier baat bij gehad: heide en schrale graslanden die ooit algemeen waren in de Kempen zijn in het Marum bewaard gebleven, en een aantal belangrijke dier- en plantensoorten die hieraan gebonden zijn komen er nog voor. Op het terrein zijn infoborden geplaatst die hierbij verdere duiding geven. Ook werden verschillende wandelpaden aangeduid, rondom het gebied en erdoor. (<http://www.wuustwezel.be/het-marum-0> en http://www.nieuwsblad.be/cnt/blnve_20101025_004)

Kalmthoutse heide vormt een onderdeel van het **Grenspark De Zoom-Kalmthoutse Heide**. Het is een nationaal park op de grens van de Nederlandse provincie Noord-Brabant en de Belgische provincie Antwerpen, Het grensoverschrijdende nationaal park is ingesteld in 2001 en heeft een totale oppervlakte van ongeveer 37,5 km². (<http://www.grensparkzk.be/>)

Heide: Heidelandschappen zijn door mensen gemaakt. Door de goed uitgebalanceerde wisselwerking tussen boeren, hun grazende dieren en de planten van de heide, was de mens in staat op arme grond te overleven. Gedurende meer dan tien eeuwen bleven de heiboeren hetzelfde type landbouw uitoefenen. Toen de gemechaniseerde landbouw met zijn moderne middelen opkwam, konden zij daar niet tegenop. In een vrij korte tijdspanne verdween 90% van de oppervlakte heide in Europa. Het Grenspark is een restant van dit eens zo uitgestrekte heidegebied. (<http://www.grensparkzk.be/node/26398>)

Duinen: De duinmassieven als Hazenduinen, Kriekelareduinen, Kambeusduinen en Wilgenduinen bezitten een grote landschappelijke schoonheid. Op internationaal niveau wordt hun natuurwaarde zeer hoog geschat. Eén van de speciale biotopen wordt gevormd door "landduinen met buntgras en struisgras".

De laatste jaren dreigt het unieke stuifzandlandschap te verdwijnen door een verhoogde stikstofaanvoer vanuit de lucht. De open zandvlaktes groeien dicht en evolueren naar droge heide. Het beheer is erop gericht om een volledige vastlegging van het zand te voorkomen.

Vennen: vooral in het centrale heidegebied liggen vele prachtige vennen zoals Stappersven, Grootte en Kleine Meer, Putse Moer, Drielingvennen... Alle vennen in het Grenspark worden uitsluitend gevoed door regenwater, want door de hoge ligging ten opzichte van de omgeving, stroomt er geen water het gebied in.

Het water in de vennen is voedselarm en zuur. Dat heeft uiteraard grote gevolgen voor planten en dieren: enkel specialisten kunnen hierin leven. (<http://www.grensparkzk.be/node/26400>)

Een pad in de korf?

Bij het overleg na de paddenoverzetacties dit jaar op grondgebied Roeselare was de teneur niet zo vrolijk. Niet dat de werkgroep verstek liet gaan: het nieuwe systeem om de controles te doen en gegevens te posten verliep prima, waarvoor dank aan Marie Jeanne & Jacky. Ook vielen er weinig slachtoffers waar met netten en emmers gewerkt werd. Maar het aantal getelde dieren in de buurt van de Kleiputten daalde spectaculair tot dik 200, maar goed de helft van vorig jaar. Ook elders was de tendens dalend. Enkel een nieuw controlegebied aan de andere zijde van de stad bracht met een paar honderd overgezette dieren enig optimisme.

Ook bij de steekproeven in de vijvers waren er verrassend weinig met een goed padden- of salamanderbestand. Er gingen duidelijk stemmen op voor een meer globale aanpak voor de bescherming van de soort. Ook het intensieve werk van controles en overzetten is op lange termijn geen duurzame oplossing.

Daarom bepleiten we een aantal aanbevelingen en initiatieven naar het beleid toe, om de kwetsbare diergroep enige kans op voortbestaan te gunnen:

- Op de meest kwetsbare plaats bij het Bergmolenbos, waar nauwelijks bewoning noch woon-werkverkeer is, enkel zwakke weggebruikers toelaten. Dit vereenvoudigt ook de veiligheid voor wandelaars, fietsers en spelende kinderen in het vlakbij gelegen speelbos.
- Extra inspanningen om amfibieënpoelen uit te graven in de nieuw aangelegde bospercelen en open ruimten. Waarbij ook wordt rekening gehouden met onderlinge afstanden tussen de poelen die voor de dieren te overbruggen zijn.
- Particulieren stimuleren om geschikte poelen aan te leggen en te begeleiden bij de dossieropmaak.

Met de werkgroep en NP Mandelstreek nemen we zeker contact op met de bevoegde diensten om hiervan werk te maken.

(Gier)Zwaluwen in Mandelstreek

Ze zijn er weer die lentebrenners, maar niet in aantallen die ons gerust stellen. Natuurlijk moeten we hiervoor de resultaten van dit broedseizoen afwachten, maar al sinds jaren blijkt het vinden van geschikte nestplaatsen een toenemend probleem. Daar kunnen we samen wel iets aan doen. We werken hiervoor samen met het stad-land-schap 't West-Vlaamse hart, die onlangs al een oproep in hun infoblad lanceerde.

Daarom deze dubbele oproep om met ons (*) contact op te nemen:

1. Voor boerenzwaluwen schrijven we zoals vroeger niet enkel meer boeren aan, bij wie we al jaren met NP-vrijwilligers neststellingen doen. Ook paarden- en schapenhouders vormen een belangrijk potentieel waar die zwaluwen een thuis kunnen vinden. Van zodra we een melding krijgen wie zich hiervoor kandidaat stelt, spreken we af om te toestand ter plaatse te beoordelen en waar nodig gratis kunstnests te plaatsen. Dit gebeurde al met succes op verschillende locaties.

2. We willen ook dit jaar een gebiedsdekkende inventarisatie doen om nestplaatsen van huiszwaluwen (meestal kolonievormend) en gierzwaluwen te lokaliseren. Wie broedplaatsen van (een van) beide soorten kent of vindt in de (deel)gemeenten Ledegem, Dadizele, Moorslede, Staden, Westrozebeke, Oostnieuwkerke, Hoogdele, Gits, Rumbeke, Beveren, Oekene of Roeselare: laat het ons weten. Vermeld het exacte adres, welke soort zwaluw en eventueel getelde aantallen. We komen dit zeker opvolgen en zo nodig zorgen we voor passende beschermingsmaatregelen.

Voor alle eigenaars waarbij zwaluwen welkom zijn en vrijwilligers die onze rangen willen versterken om de plaatsing en/of controles te helpen doen, wacht niet en neem met ons contact op! natuur.mandelstreek@gmail.com of 051225852

(*) Wij = de (gier)zwaluwenwerkgroep van NP Mandelstreek die ondertussen al bijna 20 jaar actief is. Met jullie samen kunnen we een levensreddend team vormen voor die acrobatische lentebrenners. Je hoort hierover binnenkort zeker meer: val ons daarom gerust lastig met jullie vragen!

De zwaluwenwerkgroep

Karel en Kristien Desmet-Naessens "Le Bellet" - 19400 Monceaux sur Dordogne Corrèze - France.

"Le Bellet"

Vakantieverblijf te huur
in het hart van de natuur

www.aubellet.com

kristien.naessens@gmail.com
0033 555 911 017
of +32 (0)486 021 249

Steenuilenhappening op 11 maart

Enig ongemak viel zichtbaar van Ludo's gezicht wanneer alsmear meer mensen het zaaltje en hun glas vulden bij de start van de 20-jarige viering. Samen met Philippe Smets, coördinator van de werking in Vlaanderen was hij die namiddag in onze regio al op stap geweest en kwam hij nu helemaal op zijn pootjes terecht tussen de dik 70 geïnteresseerden.

Wat we niet via de boeiende infostandjes vernamen vertelde gast-spreker Philippe ons met veel animo. Veel duistere kantjes van hun verborgen leefgewoonten kwamen glashelder aan de oppervlakte en met evenveel geestdrift had hij het ook over hun habitatkeuze en bescherming. Je kreeg het gevoel dat Filip helemaal in hun uilenkopje kon kruipen.

Roeland Vanlerberghe van 't West-Vlaamse hart nam nadien even het woord met een warme oproep voor het project Bewilg het landschap. Dat kunnen steenuilen alleen maar toejuichen. Iedereen keek met meer dan gewone belangstelling uit naar de pauze, wat niets met de sprekers uitstaans had. Evenmin de nijpende dorst. Hotspot en mascotte van de avond was een gerevalideerde bosuil die we, bij gebrek aan steenuil, opnieuw de vrijheid zouden geven. Met meer dan gewone nieuwsgierigheid luisterden en keken we toe wanneer Philippe Smets ons de bijzondere aanpassingen aan nachtelijk jagen op de vogel toonde. En (stil)

applaus nadat de opvliegende bosuil als een geruisloze schim opgeslokt werd door de duisternis.

Weeral animatie in de zaal bij de veiling van een heel fijn en levensecht steenuilschilderijtje. De opbrengst mocht volledig naar de regionale steenuilenwerking gaan. Voor je gulle penseelvaardigheden: dank je Leen Van Thieghem, echtgenote van meneer de uil, alias Willy De Ruyter!!

Na de pauze kwam Ludo steengoed uit de hoek met een overzicht van de lange-duur-broedresultaten in ons werkingsgebied. Met zijn ondertussen legendarische evenwichtsoefening tussen drama en humor liet hij ons, naast grafiekjes ook genieten van verrassende anekdotes bij de kastcontroles en het ringwerk. Ik onthield onder meer dat de bezettingsgraad sinds jaren in de buurt van 60% schommelt voor ruim 100 uitgezette nestbakken. Het broedsucces/jongensaldo toonde vooral de laatste jaren echter een dalende tendens, waarvan de oorzaken niet steeds duidelijk zijn. Voor zover ik heb opgevangen, beloven de controles in 2016 opnieuw de goede kant op te gaan. Dat deden we op het einde van de geslaagde happening ook na meer dan één gesmaakt Steenuilke. Dank voor je geestdrift, Ludo en met jou de ganse steenuilenwerkgroep!

Piet

Vroegmorgenwandeling te Staden op 22 mei

Ivan Bruneel, voorzitter van kern Staden, was zeer blij met de grote opkomst van 36 deelnemers aan de tweede vroegmorgenexcursie in Staden.

Stevig verpakt in regenkledij geeft Piet uitleg bij een ecologisch parkje in de buurt van het kerkhof van Staden.

Ook Wim was gids en fleurde volledig op bij de ontbijttafel

BANDEN VANDEWALLE

Al meer dan 25 jaar uw bandenspecialist!

Voor alle Auto-, Vrachtwagen-, & Landbouwbanden.

TEL: 051.70.33.68

www.bandenvandewalle.be

Sint-Jansstraat 161, 8840 Staden

Ma-Vrij: 8u-12u & 13u-18u Zat: 8u-12u

Volg ons vanaf nu ook op

Activiteitenkalender

 Met eigen wagens vanaf hoek Meiboomlaan-Lindenstraat (Roularta)	 Gezinsuitstap	 Publieksactiviteit	 Fietsuitstap
 Busuitstap	 Uitstapverantwoordelijke		 Uitstap geschikt voor fotograferen
 Lunchpakket meebrengen	 Vertrekkur	 Gids	 Leiding

Deelnamen aan onze activiteiten mogelijk met vrijetijdspas.

Wijzigingen en/of eventuele correcties worden steeds vermeld op onze website: <http://www.natuurpuntmandelstreke.be/>

Vr 3 juni 19:00 Avondwandeling Noordschotebroek Piet Desmet 0484 658233	25 - 26 juni 15j Natuurpunt in Mechels Broek + NP Expeditie
Zo 5 juni 10:00-18:00 Hageweg 2 Open Ecotuindag bij familie Claude en Regine Casteleyn ism Velt Roeselare Marleen Deforche 051 201800	Zo 26 juni Zwaluwfietstocht Ivan Bruneel Org. Kern Groot-Staden Meer info op pag. 7
Vr 10 juni 19:00 Avondwandeling kleiputten Ploegsteert Piet Desmet 0484 658233	Za 2 juli Botanische wandeling langs Roeselaarse bufferbekkens Org. Zwalimop + Peter Hantson
Vr 17 juni 19:00 Avondwandeling Vaarttals Moen ism Velt Roeselare Peter Hantson 0486 899444	Vr 8 juli 18:30 Dorp te kijk Ivan Bruneel Achter de schermen van verenigingen, bedrijven en diensten Org. Staden mmv Kern Groot-Staden Parking Babilliestraat
Za 18 juni 20:00-23:59 Gentssesteenweg 213 Nacht van het zoogdier in Koramic Moeskroen Michael Parmentier 0483 638090 	Za 6 augustus 21:00 Sterrebosdreef Vleermuizenwandeling in het Sterrebos Michael Parmentier 0483 638090 Eric Naeyaert
Zo 19 juni 08:00 Duinenfietstocht in Walcheren Meer info op pag. 8 Peter Hantson 0486 899444 	6-7 augustus Het Grote Vlinderweekend Tel de vlinders in je tuin
Zo 19 juni 10:00-11:30 Parking Babilliestraat Open natuurwandeling Kleiputten Rumbeke Patrick Crepeele 051 243517 	Za 13 augustus 09:00-16:00 Parking Babilliestraat Zomerwerkdag in de Kleiputten Vooraf inschrijven (voor de catering!)
Vr 24 juni 10:30 Mentenhoekestraat 4 Uitleg bij insectenhotel in Izegem ism kern De Reiger Jean-Pierre Vandamme	Za 20 augustus 14:00-15:00 Nettingstraat Open natuurwandeling in domein Vierkaven ism kern De Reiger Jean-Pierre Vandamme
25 - 26 juni 1000-soortenweekend Blankaart Jelle Quartier 051 545244 Meer info op pag. 6	21 - 28 augustus Zeiltocht in de Waddenzee Piet Desmet

Zo 4 september
08:00
Daguitstap
Antwerpse heide
Peter Hantson
 Meer info op pag. 8

Zo 18 september
10:00-11:30
Open natuurwandeling
Kleiputten Rumbeke
Piet Desmet
 Parking
 Babilliestraat

Za 24 september
14:00-15:00
Open natuurwandeling
in domein Vierkaven
Jean-Pierre Vandamme
 Nettingstraat
 ism kern De Reiger

Zo 2 oktober
Fruithappening
in Bergmolenbos
 ism VELT

Za 8 oktober
Nacht van de Duisternis
Ivan Bruneel
 Org. Kern Groot-Staden

Zo 9 oktober
08:30
Daguitstap
Gasthuisbossen en Ten Doelbos
Koen Maes

Zo 16 oktober
10:00-11:30
Open natuurwandeling
Kleiputten Rumbeke
Dirk Vandewalle
 051 220235
 Parking
 Babilliestraat

Za 22 oktober
14:00-15:00
Open natuurwandeling
in domein Vierkaven
Jean-Pierre Vandamme
 Nettingstraat
 ism kern De Reiger

Za 19 november
10:00-11:30
Dag van de natuur
Kleiputten Rumbeke
 Winterwerkdag
 vooraf inschrijven (voor de catering!)
Piet Desmet
 Parking
 Babilliestraat

Velt

Zo. 05 juni '16: Open eco-Tuin bij Reg. & Claude, Hagewegel 2, 8800 Roeselare (10-18 u.)

Open eco-tuin (gratis) mét 'eco-dorp', natuurvriendelijke randanimatie verzorgd door gelijkgestemden.

Ma. 13 juni '16: "workshop over lavendel", culinair, cosmetisch en medicinaal gebruik In D.C. Schiervelde

Prachtig, blauwe lavendel: De prachtige, blauwe lavendelbloemetjes dienen voor veel meer dan een border vol kleur in je tuin. Wist je dat lavendel lekker is, ontsmet en rust geeft? De plant is heel veelzijdig en is heel geschikt voor medicinaal, culinair, huishoudelijk en cosmetisch gebruik. Ook de etherische olie heeft heel wat toepassingen. We maken enkele bereidingen ter plekke om mee naar huis te nemen, zoals een ontsmettende zalf of een rustgevende theemengeling. Ter plekke proef je lekkers. Wat dacht je van een lavendelkoekje of lavendelsiroop. Je krijgt ook een syllabus met recepten om zelf te experimenteren.

Inschrijven: vóór 5 juni '16
 - - > **Inkom: €14 leden / €19 niet-leden**
Inschrijvingen zijn pas geldig ná aanmelding met een telefoontje of mail naar Marleen, secr.Velt - R, op 051 20 18 00 of mdeforche@gmail.com én overschrijven op de Velt-rek. BE89 9792 5497 2585 p.a. Pater Pirestraat 9, 8800 Roeselare

EXPEDITIE

NATUURPUNT

2016

2 DAGEN · 50 TEAMS

25 + 26 JUNI

Trak met jouw team door de Vlaamse wilderness. Twee dagen lang, op de fiets, te voet of in een kano, busen doe je onder de sterren. De uitdaging? 1500 euro inzamelen voor jouw favoriete natuurproject.

www.expeditionnatuurpunt.be

**FAIR
TRADE,
DAT PROEF JE**

Voor kwaliteitsproducten van eerlijke handel moet je in de Oxfam-Wereldwinkel zijn. De producten komen van vakmensen die hun werk grondig, in goede omstandigheden en met liefde doen. En dat proef je.

Een eerlijk alternatief,
met respect voor het Zuiden!

Oxfam-Wereldwinkel Roeselare
Noordstraat 156

OPEN:

Ma-vr: 9:00-12:00 & 13:30-18:00
Za: 10:00 - 18:00

Tel.: 051/20.88.55
roeselare@oww.be

OXFAM
Wereldwinkel
Roeselare

Origin'O – Roeselare & Julienne's groenten en fruitpakketten

Waar smaak en gezondheid
hand in hand gaan

De natuurvoedingswinkel van De Lochting
biedt dagelijks een uitgebreid assortiment aan
biogroenten en fruit, verse bereidingen,
een ruim aanbod vers brood en gebak,
en voor wie zelf aan de slag wil,
een volledig gamma biovoedingsproducten.

Ook voor biocosmetica en ecologische
schoonmaakproducten kunt u bij ons terecht.
De Lochting verzorgt ook wekelijks een verrassend,
streek- en seizoensgebonden groenten- en fruitpakket

genieten van nature
Origin'O

Oude Stadenstraat 15 - 8800 Roeselare
www.origino.be, www.julienne.be
www.lochting.be

Open: maand. t/m zat: 9 – 12 u en 14 – 18 u

Uit sympathie

Shanks
Making more from waste

Uw partner in afvalverwerking

Shanks Vlaanderen nv
Regenbeekstraat 7C
8800 Roeselare
Tel 051 - 23 20 11
Fax 051 - 23 20 19
www.shanks.be

Zilverschoon – *Potentilla anserina*

Zilverschoon of Potentilla anserina is een plant uit de rozenfamilie of Rosaceae. De naam van deze plant komt door het zilverig uiterlijk dat ontstaat door zijdeachtige haartjes waarmee de onderkant van de blaadjes is bedekt en daardoor een witviltig uitzicht hebben. De bladeren vormen een bladrozet. Uitlopers wortelen op de knopen. De bloem is geel en heeft een doorsnede van 1,5-2 cm. Er zijn vijf afgeronde kroonbladeren en tien kelkbladeren. De bloem is voorzien van veel meeldraden. De bloemen staan alleenstaand aan lange bloemstelen en bloeien van mei tot augustus. De bladeren zijn geveerd en bestaan uit zes tot twaalf deelblaadjes. Deze deelblaadjes zijn diep gezaagd. Zilverschoon draagt een hoofdje van onbehaarde vruchtjes.

Potentilla is het verkleinwoord voor 'potens', Latijn voor krachtig, machtig en wijst op de krachtige werking bij krampen OF op de weerstand van deze koppige plant tegen betreding. Anserina is afgeleid van het Latijn 'anser' dat gans betekent (volksnaam ganzerik) en dit slaat op het feit dat zilverschoon graag door ganzen wordt gegeten. Ook andere boerderijdieren zoals varkens en koeien houden ervan. Paarden die hooi eten waar ook veel zilverschoon in gedroogd is, kunnen vergiftigingsverschijnselen vertonen.

Zilverschoon is inheems in Europa, zeker in het noordelijk halfrond en komt voor op vochtige plekken langs wegen, in het weiland, op braakliggend land, op ruderaal terreinen, in de duinen en staat graag in het zonnetje.

Het gedroogde kruid kan gebruikt worden tegen diarree die gepaard gaat met krampen, hoewel *Potentilla erecta* of tormenil hiervoor nog beter werkt. Het werkt ook krampwerend bij pijnlijke menstruatie. Ook een opgeblazen gevoel, zelfs braken met bloed, en chronische maagzweren zijn gebaat bij zilverschoon. Zilverschoon werkt ontkrampend in het algemeen en kan ook ingezet worden bij maagkrampen als galblaaskrampen.

Als je het aftreksel van de wortelstok zoet met honing is het een uitstekende gorgeldrank voor een zere keel, mondzweertjes en milde ontstekingen van mond- en keelholte.

Een kruidenthee van de blaadjes is een uitstekende huidreinigende lotion of een verzachtende lotion voor rode huid.

De wortelstok kan verzameld worden in de late zomer of de herfst, goed schoon gemaakt worden en in het donker te drogen gelegd bij de kachel of in het fornuis. Tijdens het drogen mogen de wortels niet op elkaar liggen.

Vroeger aten de Indianen, de Eskimo's, de Chinezen als de Europeanen de vette wortelstok in tijden van hongersnood, zowel geroosterd, gekookt of rauw. Het smaakt klaarblijkelijk een beetje naar wilde kastanje of zoete aardappel. En men gaf baby's een gedroogd stukje wortelstok om op te kauwen om de pijn te verlichten bij het doorkomen van tandjes

Recept: je kan gedroogde wortels tot meel vermalen en verwerken in een deeg voor brood.

Rita

BRUGSESTEENWEG 380
8800 ROESELARE

de kantoorshop

voor bedrijf en privé

fax • kopie • print • computers
netwerken • internet • IT-service
tijdsregistratie • telefonie • meubilair
kasregisters • digitaal dicteren
toners & cartridges
papierwaren • schoolartikelen
eigen hersteldienst

VRIJE INGANG

www.sercu.be

De Blauwvoet: een valk?

De Franse auteur Brisson vermeldde in zijn soortenoverzicht “Ornithologie” uit 1760-63 “*Falco cyanopus*” niet bij de Visarend maar als een aparte soort, en wel een valk. Die naam geeft hij als synoniem voor *Falco* (en *Accipiter*) *stellaris* (“le Faucon étoilé” of de “Stervalk”). Het was een valk van de grootte van een Slechtvalk (*Falco peregrinus*) die in de hoogste bomen in de bergen broedde. De beschrijving van de kenmerken is vaag. Nog volgens Brisson heette deze in het Duits “*Bla-fusz*” en in het Engels “*Blew-legged Falcon*”: “Blauwvoet” dus. Waarschijnlijk bedoelde Brisson hier de Sakervalk (*Falco cherrug*). Jonge Sakervalken hebben inderdaad blauwe poten tot na hun eerste winter (Forsman 1999), maar bij de adulten zijn ze geel. Del Hoyo et al. (1994) geven bij Sakervalk aan dat *Falco cherrug cyanopus* een nog niet geldige naam is voor wat mogelijk een aparte ondersoort uit Centraal en Oost-Europa kan zijn. Momenteel is dit *F.c.cherrug*. De term ‘*stellaris*’ (letterlijk ‘gesterd’, met sterren) kan bij Sakervalk slaan op de typische ronde vlekjes op de bovenstaart.

De oudste vermelding van Blauwvoet als naam voor een vogel vonden we in het “Middelnederlandsch Woordenboek” (<http://gtb.inl.nl>). Dit geeft het Nederlands tussen 1250 en 1550 weer en stuurt ons ook in de richting van een valk:

Blauwvoet: [...] Ééne soort valk, falco cyanopus. Steen- of kwartelvalk, blauwvoet.

Steenvalk en Kwartelvalk zijn geen officiële Nederlandse namen voor een bepaalde vogelsoort. Steenvalk slaat allicht op het Smelleken *Falco columbarius* dat zo heet in het Fries (Blok & ter Steege 2000) en het Zweeds. “*Stone Falcon*” is een volksnaam in het Engels (<http://avibase.bsc-eoc.org>). Het Smelleken heeft echter op alle leeftijden gele poten, zodat de naam Blauwvoet niet klopt. Kwartelvalk is ons onbekend. Het is mogelijk een naam uit de valkenierswereld waar wel met roofvogels op Kwartels wordt gejaagd, maar normaal niet met Smellekens en al zeker niet met Visarenden.

In 1599 verscheen het eerste moderne woordenboek van het Nederlands, het “*Etymologicum Teutonicae Linguae*” van Cornelis Kiliaan. Daarin staat het volgende trefwoord:

Blaeuw-voet. Sax. Accipiter stellaris, aquila stellaris, circus, vulgo blavipes.

“*Sax*” is de afkorting van Saksisch en verwijst hier naar een Noord-Nederlands dialect. “*Accipiter*” is een oude naam voor een sperwerachtige, “*aquila*” voor een soort arend en “*circus*” is de huidige geslachtsnaam van kiekendieven. “*Vulgo*” staat voor “de gewone betekenis” en “*blavipes*” bestaat uit “*blavi*” blauw en “*pes*” voet, zodat “*blavipes*” gewoon letterlijk “blauwvoet” betekent. Het is ons niet duidelijk waarom “*stellaris*” gebruikt wordt. “*Stella*” is ster in het Latijn.

Al van in de 16e eeuw worden we dus geconfronteerd met vier verschillende groepen roofvogels die de naam van Blauwvoet (kunnen) dragen. De verwarring over de naam Blauwvoet dateert dus al van heel vroeg ... Ook nu nog scheren veel niet-vogelkenners alle roofvogels over dezelfde kam. Het zijn allemaal “*bruwiers*”, “*stekpieten*” of “*klampers*”, naargelang het dialect (Blok & ter Steege, 2000). Het is daarom aannemelijk dat schrijvers die de aparte soorten niet kenden ze allemaal op een hoop gooiden. De taxonomie stond toen nog maar in de kinderschoenen en moest zich nog twee eeuwen langzaam ontwikkelen.

In 1809 verschijnt van de Franse dierkundige Jules-César Savigny (1777-1851) een verslag over zijn ornithologisch onderzoek in Egypte en Syrië. Daarin draagt de Visarend de wetenschappelijke naam *Pandion fluvialis*, waarschijnlijk de eerste bron waarin de geslachtsnaam *Pandion* verschijnt en die tot nog toe in de hedendaagse nomenclatuur behouden bleef. Daarmee verdween

ook de verwarring met Zeearend of valken in de ornithologische vakliteratuur. Buiten het wereldje van de biologen bleef de verwarring echter voortbestaan.

Zo verscheen in 1906 een artikel over de strijd tussen de Isengrimms en de Blauwvoeten in West-Vlaanderen, waarin de Gentse advocaat-historicus J.F. Willems aangeeft dat de Blauwvoet een valk is:

Qu'est ce que le blauvoet? C'est l'oiseau que certains naturalistes appellent Falco cyanopus (de KUANOS bleu, POUS pied) d'autres, falco lanarius, d'où le français faucon lanier, ou lanier tout court. [...] L'allemand blaufuss est également le lanier.

Falco cyanopus was al als naam voor de Visarend en/of de Sakervalk (?) gebruikt, zoals hiervoor aangehaald werd. *Falco lanarius* heet nu *Falco biarmicus*, dat is de Lannervalk. Ook in een artikel uit 1925 over de valkenjacht door Adriaan Swaen wordt met Blauwvoet of Blauwvoetvalk de Lannervalk bedoeld.

Blok & ter Steege (2000) vermelden in hun overzicht van Nederlandstalige volksnamen voor vogels dat de jongen van de Slechtvalk *Falco peregrinus* “destijds” Blauwvoet genoemd werden, omdat de tenen van die dieren grijsblauw gekleurd zijn. De andere grote valken worden in dat werk niet zo genoemd. Nochtans hebben de nestjongen van Sakervalk, Lannervalk en Giervalk (*Falco rusticolus*) ook blauwgrijze poten (Forsman 1999). Samen zijn dit de vier soorten die het meest voor de valkenjacht worden gebruikt. Een niet onbelangrijk detail is dat de poten van jonge Slechtvalken al geel worden voor ze uitvliegen, die van Lannervalken kort na uitvliegen in de eerste herfst en die van jonge Saker- en Giervalken pas tegen de volgende zomer (del Hoyo et al., 1994, Forsman 1999).

De Lannervalk ontbreekt in West-Europa helemaal. Sakervalken zijn er extreem zeldzaam en dat was in het verleden waarschijnlijk niet anders. De Sakervalk is immers vooral een specialist van knaagdieren in steppegaslanden, zoals Siezels (*Spermophilus citellus*), en dat biotoop kwam hier nooit in belangrijke mate voor. De ornitholoog ridder G. van Havre vermeldde in een standaardwerk over de vogels van België uit 1928 die twee valkensoorten bijvoorbeeld in het geheel niet voor ons land. De Giervalk is opvallend forser dan de andere soorten en wordt in de oude literatuur steeds correct als aparte soort genoemd. In West-Europa waren er ook toen maar een paar meldingen gekend, meestal van geschoten exemplaren.

Blauwvoet is dus ook een oude valkeniersterm die op de jonge vogels van de grote topsoorten voor de valkenjacht slaat, volgens Marcus (2012) in het bijzonder Saker- en Giervalk.

Keren we nu even terug naar onze West-Vlaamse kustbewoners die de naam “Blauwvoeten” droegen. De valkenjacht was in die tijd iets voor de hogere burgerij, waardoor het niet voor de hand ligt dat juist het gewone volk zichzelf naar die valken zou gaan noemen. Of andersom, dat de burgerij het volk waar ze op neerkeken zou noemen naar hun topvalken. Of zou de burgerij het voetvolk minachtend genoemd hebben naar de nog hulpeloze valkenjongen in het nest? De Slechtvalk was toen algemeen en waarschijnlijk goed gekend bij de bevolking, en net van die soort hebben enkel de kleinere nestjongen blauwe poten. Andere hypothesen zijn ook denkbaar: de Visarend overleeft niet in gevangenschap want hij is te stressgevoelig (del Hoyo et al., 1994). De soort is daarom niet bruikbaar voor de “valkerij” op vis... Zouden de Blauwvoeten die soort - en dus ook zichzelf - als ontembaar door de burgerij hebben aanzien? Misschien vinden historici hier ooit een antwoord op.

Wij nemen echter aan dat zo'n grote valk alvast niet de Blauwvoet van Rodenbach was, omdat hij duidelijk de mosterd bij de Visarend van Conscience haalde.

De Blauwvoet: een gans?

Het "Woordenboek der Nederlandsche Taal" (<http://gtb.inl.nl>) heeft nog een andere Blauwvoet in de aanbieding. Bij het trefwoord Blauwvoet wordt verwezen naar het trefwoord "Blauw I", waar bij de samenstellingen van 'blauw' staat:

Blauw-voet-valck. Falco, cui pedes caerulei sunt.

Vertaling:

Blauwvoetvalk. Falco, waarvan de poten blauwgekleurd zijn.

Blauwvoet wordt ook als een afleiding van 'blauw' beschouwd en daar staat vermeld:

mnl. blauvoet (VERDAM I, 1290), hd. blauffuss, eene soort van roofvogel, hetzij een valk of een sperwer, bij KIL. [1599] accipiter stellaris genoemd, soms, bij V. MOOCK b. v., gelijkgesteld met fr. laneret, terwijl fr. lanier bij VERSTER V. WULVERH. voor hetzelfde wordt verklaard als hd. blauffuss en nll. blaet (zie ald.); blauwvoet is ook eene soort van gans met lichtblauwe poten (zie Alb. d. Nat. 1874, I, 327 [1874]).

De citaten sluiten aan bij de uitleg over de valkeniersvalk van hierboven, deze keer met verwijzing naar de Lannervalk, want in het Frans is "laneret" het mannetje en "lanier" het grotere vrouwtje van deze valk. De laatste zin in het tweede citaat is de enige die we vonden over een gans. We konden helaas dat tijdschrift uit 1874 niet consulteren. Mogelijk ging het over de Blauwvoetgent van de Stille Oceaan. Zo was Bassaangans ooit een volksnaam voor de Jan-van-gent, terwijl deze vogel geen gans is (Blok & ter Stege, 2008). Van de ganzen zoals wij die kennen (Anser- of Branta-soorten) heeft er geen enkele blauwe poten.

De Blauwvoet: een vos?

Om het nog wat ingewikkelder te maken: de Vlaamse schrijver Jan Frans Willems (1793-1846) schreef in 1836 in een artikel over het verhaal van Reinaert de Vos de volgende opmerking bij de oproerige "Blauwvoeters" uit West-Vlaanderen:

Het is bekend, dat de vos by Zueden en Denen nu nog den toenaem van blafot draegt; doch tevens bedenkelijk, of men dat dier ooit hier te lande zoo genoemd hebbe.

Zou de Blauwvoet dan eerder een Vos (*Vulpes vulpes*) zijn? Vossen hebben inderdaad donkere poten of voeten, al zijn die niet blauw maar donkerbruin tot zwart. Of hebben de Scandinaviërs, misschien de Vikings, de sluwheid van de West-Vlaamse kustbewoners/Blauwvoeten gebruikt om er hun Vos naar te noemen? Of omgekeerd?

In die tijd gaven bevolkingsgroepen elkaar graag scheldnamen, denk maar aan de Leliaerts en de Klauwaerts in "De Leeuw van Vlaanderen", ook een boek van Hendrik Conscience trouwens. De slechterik in het verhaal van Reinaert de vos is de wolf Ize-grim. Het verhaal van de vos Reinaert werd geschreven rond 1150. De strijd tussen de Blauwvoeten - de boeren en vissers - en de Isengrims (de grondeigenaars) barstte los in 1207 maar bestond zeker al langer. Leonard Willems (1906), die het commentaar van zijn naamgenoot grondig uitspitte, stelde vast dat het om een spraakverwarring met Scandinavische woorden ging wat we hier niet verder gaan toelichten. Geen Vos dus.

De Blauwvoet: een sterrenbeeld?

Leonard Willems (1897) schrijft dat Blauwvoet in de 16e eeuw, en mogelijk al van in de Middeleeuwen, de naam was van het sterrenbeeld dat nu "de Arend" heet, maar hij vermeldt hier geen bron voor. Hij baseerde zich misschien op de hoger genoemde soortnaam *Aquila stellaris* of *Accipiter stellaris* (stella = ster in

het Latijn). Misschien moet dat sterrenbeeld tot "Grote Valk" herdoopt worden? Of "Visarend"?

De Blauwvoet: een Noordse stormvogel? Of een meeuw?

Dat woordenboeken geen goede naslagwerken zijn voor biologische informatie blijkt ook hieruit. In de elfde druk van "Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal", verschenen in 1984, staat bij het trefwoord "blauwvoet": 1. Steen-, kwartelvalk; 2. (gew.) de Noorse stormvogel.

De verwijzing naar de valk is duidelijk overgenomen uit het "Middelnederlandsch Woordenboek".

Een verwijzing naar de Visarend is er niet. In de plaats komt er een nieuwe soort op de proppen: de Noordse (en dus niet Noorse) stormvogel *Fulmaris glacialis*. In de dertiende druk van hetzelfde woordenboek 15 jaar later in 1999, is de vermelding van de valk weggefallen, en komen er nog twee soorten bij: "benaming voor de Noorse stormvogel, de stormmeeuw of de zilvermeeuw".

De Noordse stormvogel *Fulmarus glacialis* is met het blote oog aan onze kust bijna uitsluitend bij stormweer te zien. Zonder twijfel heeft de uitroep "Vliegt de blauwvoet! Storm op zee" er toe geleid om de Blauwvoet te verbinden met storm op zee. Een vogel met 'storm' in zijn naam is voor een leek dan de meest logische kandidaat. Maar hebben deze vogels wel blauwe voeten? Het standaardwerk van Bauer & Glutz von Blotzheim (1987) vermeldt voor de pootkleur van de Noordse stormvogel: "blass bläulich, fleischfarben, grünlich oder gelblichgrau", d.w.z. "bleek blauwachtig, bleek vleeskleurig, groenachtig of geelachtig grijs". De soms blauwachtige poten van de Noordse stormvogel kunnen de naam Blauwvoet enigszins aanvaardbaar maken. Maar in de 19e eeuw was de Noordse stormvogel bijlange niet zo wijdverspreid in de Noordzee als nu! Bowdler Sharpe (1897) meldt enkel broedkolonies in de meest noordelijke Britse eilanden (Foula, Hebrides, Saint-Kilda), IJsland, Spitsbergen, Groenland en nog verder. Enkel 's winters bereikten wat vogels de Britse kusten. Inderdaad, de toename in zuidelijke richting van de soort vond vooral in de tweede helft van de 20e eeuw plaats, waarbij ze konden profiteren van de industriële visvangst en alle afval die overboord werd gekieperd (Hagemeijer & Blair 1997). Daar leefden ze trouwens in de 19e eeuw ook al van. Bowdler Sharpe vermeldt verder dat het eerder domme vogels zijn omdat ze nog niet de helft van het voedsel zien dat ze wordt toegeworpen en dat ze zich met de hand laten vangen als ze aan het eten zijn. Hij keek wel op naar de gracieuze vlucht. Voor vissers op volle zee in die noordelijke gebieden is dit bovendien een soort die altijd aanwezig is, weer of geen weer. Zou dit dan de heldhaftige Blauwvoet zijn waar het West-Vlaamse kustvolk zich aan spiegelde? Wij denken van niet.

Ook de Stormmeeuw *Larus canus* is zonder twijfel vanwege haar naam op de lijst beland, mogelijk ook vanwege de gelijkenis met de gestileerde Blauwvoetafbeeldingen van de tijd kort na Rodenbach. De geelgroene poten van de Stormmeeuw kunnen echter bezwaarlijk als blauw bestempeld worden. Er is echter een uitzondering: tijdens hun tweede winter kunnen de poten toch een tijdje blauwgrijs kleuren wanneer de roze poten van zeer jonge vogels veranderen via grijs naar het geel van de adulten. De Nederlandse naam is overigens misleidend want het is zeker niet zo dat het moet stormen om veel Stormmeeuwen te zien. Tijdens de trek en 's winters zijn ze algemeen. Dat was vroeger ook zo. Van Havre (1928) vermeldt dat Stormmeeuwen in de trektijd en de winter talrijk waren aan de kust en de Zeeschelde, maar na zware stormen soms dieper in het binnenland verschenen. Alles samen maakt dat van de Stormmeeuw geen volwaardige Blauwvoet. Voor de Zilvermeeuw *Larus argentatus* geldt hetzelfde. Bovendien heeft die soort op elke leeftijd roze poten. Terug naar af voor beide meeuwen dus. We hebben niet kunnen achterhalen wie

wanneer met deze meeuwen is komen aandraven als kandidaat-Blauwvoet.

In het boek “De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis” van Blok & ter Stege (2000) worden, net als in de uitgave van Van Dale in 1999, ook de Noordse stormvogel, de Stormmeeuw en de Zilvermeeuw met de naam Blauwvoet bedacht. Mogelijk hebben zij dit uit het Van Dale woordenboek overgenomen.

Stormmeeuw (Larus canus) in tweede winterkleed, met blauwachtige poten! Meestal zijn ze op deze leeftijd tussen roze en grijsgroen (Foto Steve Arlow)

Volwassen Stormmeeuw (Larus canus) met duidelijk gele poten links en volwassen Zilvermeeuw (Larus argentatus) met roze poten rechts. Dit zijn geen Blauwvoeten (foto Stein Arne Jensen)

De Noordse stormvogel (Fulmaris glacialis) wordt vaak als Blauwvoet vernoemd, maar zonder historische referenties. De poten zijn roze tot grijs, zelden iets blauwgrijs. In de tijd van Rodenbach was de soort hier een zeer grote zeldzaamheid (foto Olivier Dochy)

De Blauwvoet: een Jan-van-gent?

Edgard Kesteloot, iemand die goed zijn vogels kent en 23 jaar voorzitter van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten was, schreef al in 1960 een artikel over welke vogel de Blauwvoet wel kon zijn. Hij overliep alle zeevogels en evalueerde hun pootkleur. Hij had weet van de voeten van Conscience die de Blauwvoet als Visarend noemde, maar veegde dit van tafel door te stellen dat “men moet toegeven dat de fijnere kleurnuancen op afstand toch niet te onderscheiden zijn”... en omdat dit bij ons geen zeevogel is. De Noordse stormvogel keurt hij ook niet goed omdat de poten volgens hem vuil geelgroen zijn en niet blauw. In de tekst werd van Noordse pijlstormvogel gesproken, maar de wetenschappelijke naam en de verdere uitleg maken duidelijk dat het een fout is en dat het wel degelijk over de Noordse stormvogel Fulmaris glacialis gaat. De Noordse pijlstormvogel Puffinus puffinus heeft trouwens roze poten, die van de Grauwe pijlstormvogel Puffinus griseus zijn donkerbruin. Dit zijn juist wel soorten die stormgebonden aan onze kust voorbij komen. Ze hebben ook zeer heldhaftige trekroutes, maar daar had men toen nog maar nauwelijks een idee van!

Uiteindelijk kiest Kesteloot voor de Jan-van-gent Morus bassanus, omdat die vogel volgens hem het best beantwoordt aan de strijdkreet “Vliegt de Blauwvoet, storm op zee!”. De Jan-van-gent is immers “een vogel van de open zee die slechts uitzonderlijk bij zware storm naar de zee kust verdreven wordt en zelfs tot in het binnenland”. Ook zou zijn verschijning een alarm betekenen, de aankondiging van noodweer op zee. Wij willen dat wat nuanceren. Als je bij ons aan de kust een Jan-van-gent met het blote oog ontwaart, is het al storm, en dat minstens al een paar uur. Van Havre (1928) stelt zelfs dat aan onze kust bijna alleen jonge vogels te zien zijn na zware stormen, volwassen vooral als zeldzaam stormslachtoffer in het binnenland. Dat zal de thuisblijvers van familieleden met een broodwinning op zee niet aangespoord hebben om deze soort als heldhaftig voorbeeld te noemen, eerder als ongeluksbrenger. Aan de andere kant: voor de vissers op zee is het wel een heldhaftige vogel, met zijn spectaculaire stootduiken van op tien meter hoogte of meer, en de prachtige elegante verschijning en dito vliegwijze, zelfs bij zwaar weer. “Feeding frenzies” ofwel concentraties duikende ‘ginters’ waren en zijn voor vissers ook een aanduiding dat er vis te vangen valt. Tot dusver zit het dus goed, en een Jan-van-gent lijkt nog een beetje op de vogel van het standbeeld van Rodenbach ook.

Volgens Kesteloot heeft de Jan-van-gent daarenboven grijsblauwe poten en dat is zijn belangrijkste argument. Dat is echter niet correct. De poten en zwemvliezen zelf zijn zwart tot zwartbruin, maar er loopt over de “schenen” en de tenen een op het eerste zicht blauw lijntje. Volgens Bauer & Glutz von Blotzheim (1987) is de kleur van dit lijntje geelgroen bij de mannetjes tot blauwgroen bij de wijfjesvogels. Op een afstand zien de poten er echter volledig zwart uit. Erg overtuigend om dan van een Blauwvoet te spreken is dat toch niet.

Eén ding is zeker: de indrukwekkende Reuzenalk Plautus impennis was het zeker ook niet want die kon niet vliegen. In 1844, Conscience was toen 32 jaar en Rodenbach moest nog geboren worden, werden de allerlaatste twee exemplaren gedood op IJsland. Hun poten waren zwart (del Hoyo et al. 1996).

De Jan-van-gent (Morus bassanus) heeft zwarte poten maar met een geelgroen tot blauwgroen lijntje. (foto boven: John Coveney; foto onder: Jane Barlow)

Walter Deconinck & Olivier Dochy

De dunne grens tussen mens en dier

Zondagnamiddag, uitgerekend tijdens het Valentijnweekend: twee Turkse tortels (*Streptopelia decaocto*) strijken neer in het gazon, dat baadt in een milde winterzon. Ze vleien zich dicht tegen elkaar aan en genieten zichtbaar van de vroege zonnestralen. Af en toe brengen ze hun bekje naar de grond, maar het lijkt me eerder een stereotiepe beweging dan dat ze echt een zaadje of graantje meepikken. Een alarmroep van een merel doet hen heel even kop en nek uitstrekken, daarna begint

men ze aan. Het vrouwtje broedt 's nachts en wordt in de ochtend door het mannetje afgelost voor een broedbeurt van acht uren. De duivenmelk, die de pasgeborenen krijgen voorgeschoteld, is rijk aan proteïnen en vetten. Beide ouders produceren dit en worden hierdoor niet belast met het vinden van insecten voor hun kroost en kunnen daarom langer broeden. Al na enkele dagen gaan de jongen over op vast voedsel, dat de ouders eerst weken in hun krop.

het heerlijk soezen in de zon opnieuw. Als je ze door de verrekijker begluurt, zijn het best wel mooie vogels. Ze hebben zelfs iets menselijks: twee geliefden die genieten van elkaars nabijheid en van de weldadige warmtestralen die de winter doen vergeten. Vanuit een kale lijsterbes slaat een derde Turkse tortel het tafereel nauwkeurig gade. Is het een jaloezse concurrent? Hij observeert het koppel dat bezig is aan een korte wandeling langs de grasboorden. Plots verschijnt een vierde Turkse tortel op het toneel. Nu is het genoeg geweest voor het amoureuze wandelaars. Ze vliegen op en verdwijnen achter de naburige hagen. Een verliefd koppel is immers nooit gediend met te veel aandacht van soortgenoten. De twee overblijvers houden het daarna ook snel voor bekeken.

Het is allemaal een beetje tegenstrijdig: verliefde mensen worden vaak met tortelduiven vergeleken maar toch is die vogelsoort niet zo geliefd. Iedereen vindt een roodborstje of een groepje bedellende mezenjongen best wel schattig, maar de Turkse tortel – en in uitbreiding ook de andere duivensoorten – kunnen doorgaans op minder begrip rekenen. Duiven zijn er immers genoeg en ons kuisziek volk houdt niet van de onvermijdelijke duivenpoep. Daarenboven is hun zangtalent beperkt tot een hees 'koe-koeoekoe' en het wordt zo vaak herhaald dat het gaat vervelen.

En toch. De geschiedenis van de Turkse tortel is een van de succesvolste in de vogelwereld. Tot ongeveer 1930 bleef zijn verspreiding in Europa nog beperkt tot delen van de Balkan, maar ondertussen werd heel het oude continent gekoloniseerd. Het ooit in Nederland erg populaire vogelboek *Zien is kennen* (eerste druk in 1937) kon nog in de jaren zeventig van de vorige eeuw schrijven dat de Turkse tortel 'ook in België sinds enkele jaren een broedvogel' is.

Hoe kon deze vogel zich zo snel verspreiden? Trof de soort een ecologische niche aan die door nog geen enkele andere vogel werd opgevuld zodat hij zich zonder concurrentie kon ontwikkelen? Wellicht heeft het te maken met het feit dat hij zich graag ophoudt in de nabije omgeving van de mens. Bovendien zorgt de soort voor een hoog geboortecijfer en een laag sterftecijfer. Duiven hebben in het algemeen een lang broedseizoen, maar de Turkse tortel kan men letterlijk in iedere maand van het jaar broedend aantreffen, ook in de winter. Jaarlijks brengt een paartje vier, vijf of misschien wel meer legfels groot. Soms voert een paartje de jongen van het ene broedsel nog met duivenmelk, terwijl ze al op een volgend legfel aan het broeden zijn. Aan het nest besteden ze niet veel aandacht: een ijl bouwsel van twijgen in coniferen, taxusbomen of met klimop bedekte loofbomen, maar ook op regenpijpen, beschutte vensterbanken of in nissen treft

De soortnaam *decaocto* is klanknabootsend maar is ook verbonden met een verhaal uit de Griekse mythologie. Het Latijnse *decaocto* betekent achttien en verwijst naar een dienstmeid die jammerde over haar karig loon van slechts achttien geldstukken per jaar. De Griekse goden veranderden haar daarom in een duif, die als zang haar droef klinkende kreten overnam.

Het al genoemde oude vogelboek *Zien is kennen* voegt er in zijn beschrijving van de Turkse tortel nog terecht aan toe dat die 'sterk doet denken aan de Oostindische Lachduif'. De lachduif (*Streptopelia risoria*) treft men in vogelgidsen gewoonlijk nooit aan omdat deze duif, afkomstig uit Afrika, hier niet in het wild voorkomt. De Romeinen hielden de lachduif al als huisdier, maar haar populariteit boven de Moerdijk begon zo'n vierhonderd jaar geleden toen een aantal exemplaren door de Verenigde Oostindische Compagnie werd meegebracht. De lachduif is gemakkelijk te kweken en werd vaak in kooitjes opgehangen in keukens om schadelijke dampen te verraden. Wanneer er kolendampvergiftiging optrad, sloeg de lachduif alarm of viel gewoon dood neer.

Volgens Aristoteles is de mens het enige wezen dat tot lachen in staat is. Voor de Griekse wijsgeer vormt deze eigenschap zelfs een van de fundamentele verschillen tussen mens en dier. Hij maakte wellicht nooit kennis met de lachduif, die wel degelijk een lachend geluid maakt wanneer hij opgewonden raakt. En als dan later op die zondag in het Valentijnweekend het koppel Turkse tortels terugkeert en in een stermagnolia ongegeneerd het knuffelspel verderzet, dan wordt de grens tussen mens en dier plots heel erg dun.

tekst: Johan Strobbe
foto's: Johan D'haenen

't Elsenhof

In het zomernummer 2015 van Door Weer en Wind stond onder de rubriek Mandelflits het zo aangekondigd: 't Elsenhof uit de startblokken. Ondertussen is er heel wat gebeurd. Dit project wordt gecoördineerd door Laurens Deboeuf van het Dienstencentrum Ten Elsberge. Hieronder een overzicht dat we van hem kregen:

Moestuין

We zijn begonnen.

De patatjes, boontjes, erwten en radijsjes zijn in april geplant. In mei kwamen de pompoenen, de courgettes en salade er aan. Deze werden in de klassen van de Plataan, de Mozaïek en Spanjeschool voorgezaaid.

Bloemenweide

De broederschool kwam ook langs met 4 klassen om de bloemenweides klaar te leggen en in te zaaien.

Ook zijn er 24 leerlingen die op vrijwillige basis over de middag de derde bloemenweide klaarleggen. Zij worden opnieuw vergezeld door enkele vrijwilligers die de leerlingen zullen meehelpen.

Infobordjes

Het is de bedoeling dat er overal infoborden komen van alles dat ingezaaid is.

Ik heb in mijn bureau kleine plantenlabels. Misschien is het interessant om bij het zaaien of planten meteen zo'n tijdelijk bordje te plaatsen in afwachting van de grote palen met infoborden die erbij komen.

Paden

Leerwerkplaats 'Doe-Kit' zorgde voor worteldoek en schors op de paadjes tussen de groentenperken. Zo krijgt het geheel een propere aanblik.

Voor het eerste deel (dus de ingang van het Elsenhof tot aan de moestuin zelf) van het pad wordt er gekozen voor een "natuurlijk" pad. Zo laten we het gras hier zijn ding doen en zal het met de tijd een mooi graspad worden. We willen immers duidelijk aantonen dat er met verschillende types van paden kan gewerkt worden.

Waterpomp

Dirk en Erik (beide vrijwilliger) kijken om een waterpomp te installeren. Dit opdat er gemakkelijk water kan gegeven worden aan de plantjes!

Brugje

John van 'Doe-kit' is bezig een brug te bouwen om over de gracht heen te stappen. Dit zal er prachtig uitzien!! Opnieuw een heel leuk aspect.

Infovergadering met wijk Ten Elsberge

21 april was er een infovergadering waarin we de plannen voor de switch van de terreinen voorlegden aan de wijkbewoners.

Opening insectenhotel

Op donderdag 12 mei om 14u werd het insectenhotel in leven geblazen. Hierbij de getuigenis van vrijwilliger Carmen Vandooren.

Onder een stralend zonnetje kwamen de klasjes van de Plataan, de Broederschool, de Mozaïek en de Spanjeschool fier hun werkjes afleveren: zij hadden immers de verschillende vakjes op school

gevuld met takjes, bamboestokjes, dennenappels enz. Sedert vorig jaar komen ze daar elke week tuinieren en ja, in een echte moestuin horen zeker insecten thuis: bijen, wespen, vlinders, kevers ... En dan de lieveheersbeestjes... laat ze maar de bladluizen oppeuzelen. Wist je dat de solitaire bijen echte toppers zijn bij de bestuiving? 1 solitaire bij is op het vlak van bestuiving namelijk equivalent aan 120 werksters van honingbijen! De moestuin van 't ELSENHOF ligt vlak bij het dienstencentrum Ten Elsberge en kan zo een unieke plek bieden waar ouderen hun ervaring aan de jeugd kunnen doorgeven.

Na het officiële gedeelte waar onder andere schepen van groen Filiep Bouckennooghe en Laurens Deboeuf van Ten Elsberge een lovend woordje placeerden, konden we klinken op dit prachtig initiatief. En dit met een lekker gezond bioappelsapje! Dankzij de logistieke hulp van de mensen van Velt, Natuurpunt en is dit project meer dan geslaagd!

Boekenruilkast

Op dinsdag 24 mei om 19u is werd de boekenruilkast geopend. Dit is een samenwerking tussen 3 wijkcomités, Doe-Kit en Ten Elsberge. Iedereen uit de buurt was welkom voor een glaasje en werd uitgenodigd om boeken binnen te brengen die men niet meer leest.

Zithoek

Met tijd wordt er gekeken om een zithoek te maken bij de groentebakken.

Extra vrijwilligers

Vanuit Ten Elsberge organiseren wij nu terug een oproep naar extra vrijwilligers voor de moestuin.

Teksten: Laurens Deboeuf & Carmen Vandooren
Foto's: Luc Lambert

Een getuigenis van Dirk Verhack (vrijwilliger):

Je hebt het al gemerkt. Ik ben het pad naar de kijkmuur of hut aan het ophogen.
Reden: beter toegankelijk, vooral tijdens de winter, wegens drassige toestand.

Waarom deze aarde, zandleem zonder humus? Gewoon om dat ik op dit moment een steenput aan het aanleggen ben (overschot) en heb gemerkt dat zandbijen dol zijn op deze voor de aanleg van hun nest. Na een dag is het Vosje (*Andrena Fulva*), een zandbij zich reeds komen vestigen.

Het pad kan functioneren als zeer arme grond met zijn typische begroeiing van pioniersplanten als kamille en klapproos. Ik gebruik het als educatief voorbeeld van verschil in grondsoorten: zandleem, humus en zwaar humusrijke zandleem.

Op de rand naar het natte deel van de bloemenweide plant ik de haag aan met vooraan een mooie jasmijn als blikvanger. Buddlejia, meidoorn, boerenjasmijn vormen vlindervriendelijke en geurende haagdelen.

Reeds waargenomen vlinders: landkaartje (leeft op brandnetel), koolwitje, oranjetipje (leeft op pinksterbloem en kruisbloemigen), een boomblauwtje (huist op klimop) en een dikkopje.

Later op het jaar of volgend voorjaar wordt er nog vuilboom en liguster bijgeplant.

De kinderen hebben sla en hun gekweekte pompoenen en augurken aangeplant, gewied en begoten. En ook rode biet en snijbiet gezaaid.

De eerste groep heeft de haag helpen aanplanten waar er aandacht werd besteed aan de grondsoort (ruiken en voelen) en humus bijvoegen (ruiken en voelen);

studie van het labeltje (planttijdstip, hoogte van de plant, snoeitijdstip).

De tweede groep idem, maar dan in groep en niet in kleine groepjes omdat ik er alleen voor stond.

GRONDSTOFFEN
VOOR DE CHAMPIGNONTEELT

Kachtemsestraat 330 - 8800 Roeselare - 051 26 55 80 - www.sterckx.com

Werkingsgebied

Bestuur Mandelstreke:

voorzitter: Peter Hantson - 051 203 063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreke.be
ondervoorzitter: Wim Marichal - 0476 307 762
 ondervoorzitter@natuurpuntmandelstreke.be
secretaris: Philippe Deprez - 050 347 824 - secretaris@natuurpuntmandelstreke.be
penningmeester: Johan Plouvier - 051 226 678
 penningmeester@natuurpuntmandelstreke.be
redacteur: Koen Maes - 051 727 001 - redacteur@natuurpuntmandelstreke.be
materiaalbeheer en ledenwerving: Willy De Ruyter - 051 697 796
 materiaalman@natuurpuntmandelstreke.be
communicatie: Wim Marichal - 0476 307 762
 communicatie@natuurpuntmandelstreke.be
natuur- en milieueducatie: Piet Desmet - 051 225 852
 natuur.mandelstreke@gmail.com
bestuursleden:
 Michael Parmentier - 0483 638 090 - michael.parmentier@hotmail.com
 Martine Lakiere - 0479 780 002 - martine.lakiere@telenet.be
 Johan Hanssens - 051 309 199 - johanhanssens@fulladsl.be
 Ria Wyffels - 050 211 392 - riawyffels@yahoo.com

vogelwerkgroep: Koen Vandepitte - 0478 394 677
steenuilwerkgroep: Ludo Momerency - 051 225 280
 steenuilwerkgroep@natuurpuntmandelstreke.be
fotowerkgroep: Johan Hanssens - 051 309 199 - johanhanssens@fulladsl.be
conservators De Kleiputten: Piet Desmet en Dirk Vandewalle - 051 22 02 35
 de.wijze.eik@skynet.be
webmaster: Filip De Keyser - webmaster@natuurpuntmandelstreke.be
lay-out: Johan D'haenen - 0485 953 435 - layout@natuurpuntmandelstreke.be

Bestuur kern De Reiger:

voorzitter: Jean-Pierre Vandamme - 051 771 213 - jeanpierrevandamme@skynet.be
secretaris: Filip Cardoen - 051 770 159 - info@filipcardoen.be
bestuursleden: Bart Debaes - 051 229 088 - bdebaes@yahoo.com

Bestuur kern Groot Staden:

Voorzitter: Ivan Bruneel - 0496365628
Bestuursleden: Daan Vandekerckhove, Sofie Declercq, Chris Verhaeghe en Marieke Heyrick
Mail: natuurpuntgrootstaden@gmail.com
Facebookgroep: "Natuurpunt Groot Staden"

Bankrekening van Natuurpunt Mandelstreke:

BE51 9799 6273 0762 p/a Klokkeputstraat 93, 8800 Roeselare

Bankrekening van Natuurpunt Kern De reiger

BE82 4664 3681 6168 p/a Procureurstraat 15, Moorslede

Website: www.natuurpuntmandelstreke.be

Lidmaatschap van Natuurpunt voor het ganse gezin = €27

(tijdschriften DWW 4x en Natuur.blad 4x) op rekening **BE17 2300 0442 3321** van Natuurpunt vzw - Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Extra tijdschriften:

Natuur.focus (4x) = €11 en Natuur.oriolus (4x) = €10 of samen €17

Leden van andere Natuurpuntafdelingen kunnen "Door Weer en Wind" ontvangen door storting van €6 op **BE51 9799 6273 0762**

VogelOpvangCentrum

Bulskampveld 8, 8730 Beernem - 050/790 959

Giften voor Mandelstreke

(vanaf €40 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **293-0212075-88** van Natuurpunt Beheer vzw, met vermelding "**Reservatenfonds 3567, Mandelstreke**".

Giften voor Steenuilenwerkgroep

(vanaf € 40 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekeningnummer **230-0524745-92** van Natuurpunt Studie vzw, met vermelding "**Steenuilenwerkgroep - project 2492**"

Werken mee aan dit nummer:

Ivan Bruneel, Walter Deconinck, Philippe Deprez, Anke Desender, Johan D'haenen, Piet Desmet, Olivier Dochy, Rita Gesquiere, Peter Hantson, Koen Maes, Jelle Quartier, Johan Strobbe, Carmen Vandoren

Foto's cover: boven: rietorchis (Peter Hantson) - onder: Steenuilhappening, vrijlating bosuil (Piet Desmet)

De teksten voor het volgende nummer graag binnen bij de redactie tegen 1 augustus 2016

Druk: Defieuwdruk

Oplage: 1275 exemplaren

Dit blad wordt gedrukt op milieuvriendelijk papier... Respecta mat 115 gr. 100% recyclage

**"Wij beleggen bij de
gezondste bank. En u?"**

Kom langs voor een
vrijblijvend gesprek.

degezondstebank.be

KANTOOR BRAYLON - 0204 26472 (x4)
Veldham 143, 8400 Roeselare, 091 35 10 10

MARIANNE DEPREAETERE - 0204 49179 (x4)
Kruisstraat 360, 8831 Oostvleteren, 091 36 10 10

KANTOOR VANHAECHE - 0204 11102 (x4)
Rijnwaterweg 116, 8200 Roeselare, 091 36 10 10

RUDI VERHOEST - 0204 49171 (x4)
Nieuwland 5, 8400 Roeselare, 091 36 10 10

KANTOOR VANDEVOORDE BVBA - 0204 10117 (x4)
Machinisten 5-7-9, 8200 Roeselare, 091 36 10 10

Uw agent voor de markt • www.argenta.be

**Uit
sympathie**

Joost Desmet

dh | demonie hout
ALS HOUT VORM KRIJGT ...

T 051/204314 - F 051/244647

E martine@schrijnwerkerij-demonie.be

W www.schrijnwerkerij-demonie.be

Westrozebekestraat 85 b - 8840 Westrozebeke

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

Beversesteenweg 369 - 8800 Roeselare
tel. : 051 69 00 30 - fax: 051 69 00 31
info@davidtshubert.be - BE 442 678 603

BROUCKE
Kachel & SpeksteenCenter

Uw specialist in:
Speksteenkachels, Pelletkachels,
Gas- en houtkachels/haarden,
Uitbouw van A tot Z,...

WWW.BROUCKE.BE
INFO@BROUCKE.BE

HOUT - TRIPLEX - ISOLATIE
DECORATIEVE PLATEN - OSB - DEUREN

BVBA
HOUTHANDEL CARPENTIER

Gitsbergstraat 53
8830 GITS-HOOGLEDE
TEL 051 - 20 20 04
FAX 051 - 24 59 52

defieuw
drukk
BVBA

Millesteenstraat 65, 8890 Dadizele
tel. 056 50 93 58 - fax 056 50 47 13
defieuwdruk@skynet.be

Bynnex

LYNX HD

8x30
10x30

www.kiteoptics.com

UITZONDERLIJKE
LEDENWORTING!

SIGHTS OF NATURE

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 66 47
www.sightsofnature.be